

ULUSLARARASI TİCARET BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN BÖLÜMÜ TERCİH NEDENLERİ VE KARIYER PLANLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Doç. Dr. Zekai Öztürk
Gazi Üniversitesi İİBF, Sağlık Yönetimi Bölümü
zozturk@gazi.edu.tr

Dicle Nehir Bozdan
Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
diclebzd@gmail.com

İlkyaz Özenci
Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
ilkyaz.ozenci@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı Gazi Üniversitesi Uluslararası Ticaret Bölümü lisans öğrencilerinin bölümü tercih nedenleri ve bunu etkileyen faktörleri ortaya çıkarmak ve ayrıca bölüm öğrencilerinin kariyer hedefleri ve kariyer planları hakkında fikir ve düşüncelerini tespit etmektir. Araştırma, betimsel ve ilişkisel bir araştırmadır. Veriler yüz yüze anket yöntemiyle elde edilmiştir. Araştırmanın evrenini 2016-2017 eğitim-öğretim yılında lisans eğitimi alan Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası Ticaret bölümü öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında 71'i kız 43'ü erkek olmak üzere toplam 114 öğrenciyi anket uygulanmıştır. Çalışmamızın profilini yaşları 19-22 arasında değişen %62,3'ü kız öğrenci ve çoğunluğunu Anadolu Lisesi mezunu olan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda; öğrencilerin bölümü tercih etme nedenlerinden en önemlisinin mezun olunca iş bulma kolaylığı sağlayacak olduğunu düşünmeleridir. Öğrencilerinin yaklaşık %60'ının okudukları üniversiteden ve bölümden kısmen memnun oldukları gözlenmiş, kariyer hedef ve planları arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Uluslararası ticaret, kariyer, kariyer hedefleri, kariyer planları, kariyer yönetimi.

A STUDY ON THE REASONS FOR CHOOSING DEPARTMENTS OF INTERNATIONAL TRADE STUDENTS, CAREER PLANS

Abstract

The aim of this study is to find out the reasons and influencing factors for the Gazi University International Trade Department students to prefer the department as well as to inquire the students career targets and opinions and thoughts regarding their career plans. The universe of the study consists of the Gazi University Economic and Administrative Sciences International Trade Department students who received under graduate education the training and education year of 2016-2017. With in the context of the study, a questionnaire is applied to 114 student of which 71 was female and 43 male. The profile of our study is made up in general of 62,3% female students aged between 19-22 of which the majority consist of Anadolu High school graduates. In conclusion to the study ; it is understood that the most important of the reasons why the students prefer the department is that they think it will facilitate finding jobs after graduation. It is also found out that about 60% of the students are partially satisfied with the university and department they study at, and that there is a meaningful relationship between their career targets and plans.

Keywords: International trade, career, career targets, career plans, career management.

GİRİŞ

Üniversite eğitimi, daha önce alınan eğitimlerden çok farklı nitelikte olup, çoğu bireye göre eğitimlerinin son noktasıdır(Öztürk ve İlman,2015: 71-93). Genellikle bundan bir sonraki adımda iş yaşamı vardır.İş yaşamında iyi bir yer edinebilmek için ise;iyi bir eğitim almak ve alınan bu eğitimi iş yaşamına en uygun şekilde entegre etmek gerekmektedir.

Değişen ve globalleşen dünya koşulları ile insan ihtiyaçları da değişmeye ve artmaya başlamıştır. Günümüzde insanlar eskiden olduğu gibi yalnızca çevresinde bulunan olanaklarla yetinmeyip, seçim hakkını en iyi şekilde kullanabilmek için çaba sarf etmektedir.Küreselleşme sonucunda ekonomik sınırların ortadan kalkmış olması,internet sayesinde iletişimin çok hızlı bir duruma gelmesi gibi nedenlerle de uluslar arasındaki ticaretin boyutlarını ve hızını artırmıştır.Bu nedenle de sadece kendi ülkesinde üretilen mal ve hizmetlerle yetinmemekte,diğer ülke mallarını da değerlendirip,bunların arasından seçim yapmaktadır.Bütün bunların sonucunda ise Uluslararası Ticaret diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de varlığını göstermeye başlamıştır.

Uluslararası Ticaret Bölümü Ülkemiz ekonomisinde yer alan sektörlerin uluslararası rekabet stratejilerinin oluşturulmasına katkıda bulunma potansiyeli olan yönetici adayları yetiştirmek üzere üniversitede eğitime başlamıştır.Bölüm öğrencilerine işletme ve ekonomi disiplinlerinin temel konuları,hukuk,nitel analizler,stratejik/ekonomik birleşmeler,girişimcilik ve ilgili konular ve bu alanların uluslararası boyutları ile ilgili dersler sunulmaktadır.

Uluslararası Ticaret Bölümünden mezun olan öğrencilerin yapacakları işin öneminin ve gerektirdiklerinin bilincinde olmaları gerekir.Hatta bu bilince henüz eğitim alırken ulaşabildiklerinde gerekli donanım ve yeterliliğe sahip olarak mezun olup istedikleri platformlarda çalışabileceklerdir.Fakat öğrencilerin bu bilince ulaşabilmelerinde birçok etken rol oynamaktadır.Bu etkenlerin başlıcalarından biri de kariyer hedefli ilerlemektir.Çünkü hedef odaklı ilerlemek,plan ve sistem disiplinini de beraberinde getireceğinden başarı yolunu aydınlatacaktır.Gençlerin kariyer planlarında ve kariyer yollarında ilk adım olan üniversite öğrenimi, öğrencilerin kariyerlerini bireysel olarak yönetmede son derece önem taşımaktadır.

KARİYER KAVRAMI VE KAPSAMI

Kariyer Kavramı

Kariyer kelimesi, Türkçe'ye Fransızca "carriera" sözcüğünden geçmiştir.Sözcük Fransa'nın güneyinde konuşulan Roman kökenli Provençal dilinde "carriera"(araba yolu) anlamına gelmektedir. Fransızca'da kelime;meslek,diplomatik kariyer,bir meslekte aşılması gereken aşamalar,yaşamda seçilen yön gibi anlamlarda kullanılmaktadır (Bingöl, 2010:341).

Literatür incelemesi yapıldığında ise,kariyer kavramıyla ilgili çok çeşitli tanımlarla karşılaşmaktayız.

- Kariyer,bireyin iş yaşamı boyunca izlemesi gereken bir dizi "faaliyet yolu"dur.Başka bir ifade ile kariyer,bireyin kamu veya özel çalışma yaşamında ilerleme sağlayacağı,bir başarı elde etmek amacıyla izlediği ve çalıştığı alandır (Bingöl,2010:341).
- Kariyer bir insanın çalışabileceği yıllar boyunca herhangi bir iş alanında adım adım ve sürekli olarak ilerlemesi,deneyim ve beceri kazanmasıdır (Bayraktaroğlu,2006:137).
- Bir kişinin iş hayatı boyunca iş ile ilgili tecrübe,tutum ve davranışlarının tümüdür(Kök ve Halis,2007:2).

Kariyer günlük konuşmalarda ; meslek ve iş yaşamında ilerlemek, başarı elde etmek ve kişinin tüm bu iş yaşantısı boyunca üstlendiği rolleriyle ilgili deneyimlerinin bütünü olarak tanımlanmaktadır (Taşlıyan,Arı ve Duzman,2011:231-241).

Sonuçta bu tanımlar değerlendirildiğinde kariyer,kimi yazarlar için iş yaşamının planlanması,kimi yazarlar için gelişimi hiç bitmeyecek yaşam boyu devam eden bir süreç,kimileri için ise bireyin yaşam içerisinde çalıştığı pozisyonların tümü şeklinde ifade edilmektedir(Bayraktaroğlu,2006:117).

Kariyer Planlaması ve Önemi

Kariyer planlaması,örgütte kendine bir kariyer yolu seçen ve bu yolda ilerlemeye başlayan bireyin amaçlarını gerçekleştireceği araçları belirleme sürecidir.

Kariyer planlaması ile ilgili diğer tanımlar ise şöyledir. Craig(1987) tarafından yapılan tanıma göre, "kariyer planlaması,kariyer ile ilgili amaçları tanımlayarak,bu amaçlara ulaşmak için atılması gereken adımların yönünü,zamanını,sırasını belirleyen ve bu amaca ulaşma için eğitim ve geliştirici faaliyet programları yaparak veya kariyere yön vererek önündeki fırsatları,zorlukları,seçenekleri ve sonuçları hakkında bilgili hale gelmesini sağlayacak iyi düşünülmüş bir süreçtir.Son zamanlarda özellikle küreselleşme ve teknolojik gelişmeler işlerin niteliğinin sürekli değişmesi,örgütün gelecekteki ihtiyaçları yönetimi,çalışanların her geçen gün değişen istek ve beklentileri,işten tatmin duyma derecesindeki değişimler vb. gibi faktörler örgüt ve yöneticileri kariyer planlamasına önem vermeye yöneltmiştir (Fındıkçı,1999:128).

Kariyer Yönetimi

Kariyer yönetimi de daha önceki kariyer ve kariyer planlaması tanımlarında olduğu gibi birçok bakış açısı ile tanımlanmış ve yorumlanmıştır.Bunlardan bazıları:

-Kariyer yönetimi,temelde işgören yönetimi bölümünün teknik desteği ile yürütülen bir görev olmasına karşılık,değişik kademelerdeki yöneticilerin sorumluluğunda olması gereken ve yöneltme fonksiyonunun içinde düşünülebilen bir uğraşdır(Şimşek ve Çelik,2012:325).

-Kariyer yönetimi,bireyin kariyer planının,organizasyonunun kariyer geliştirme araçları ile desteklenmesidir (Özden, 2001:28).

Kariyer yönetimini 2 şekilde incelenmek mümkündür :

- **Örgütsel Kariyer Yönetimi:** Organizasyonda yer alan tüm personelin bir kariyer planlaması modeli çerçevesinde kapsama alınması durumudur.Organizasyon yukarıya tırmanacak bireyleri seçer ve onlar için özel kariyer yolları hazırlar.İyi bir kariyer yönetiminden söz edebilmek için organizasyonel amaçlarla bireysel amaçların bütünleştirilerek,bireylerin kariyer hedeflerini gerçekleştirme konusunda işletmenin destek sağlaması gereklidir (Uyargil vd.,2008:309).

- **Bireysel Kariyer Yönetimi:** Bireysel açıdan kariyer yönetimi kişinin bilgi,beceri ve amaçları üzerinde biçimlenir.Kariyer sürecinin oluşumu sırasında bireyi yönlendiren faktörleri içsel ve dışsal olarak ayırabiliriz.

İçsel faktörlerin en önemlisi bireyin kişiliğidir. Bireyin kişiliği,bireyin kariyer seçimini ve sürecini etkileyecektir.Dışsal faktörlerde en belirleyici olanı ise bireyin sosyal özgeçmişidir.

Sosyal özgeçmiş; aile ,çevre, eğitim, sosyo-ekonomik olgular vb. öğelerden oluşan geniş bir yelpazeyi oluşturur.Bu faktörler zaman içerisinde kişiyi dışarıdan etkilemek suretiyle onun kariyer süreci ile ilgili kararlarını etkiler ve yönlendirir.Böylece birey kişisel kariyer aşamalarını gerçekleştirir. (Griffin 1996:696-697; Aktaran: Şimşek ve Öge , 2007:264-265)

ALAN ARAŞTIRMASI

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı ; Uluslararası Ticaret Bölümü öğrencilerinin bu bölümü seçme nedenlerini ve kariyer hedeflerini belirlemektir.Bu amaca ulaşabilmek için aşağıdaki hipotezler oluşturulmuş ve test edilmiştir.

H1 : Cinsiyet ile "Mezun olunca iş bulma kolaylığı" görüşü arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır.

H2 : Cinsiyet ile "Alanın toplumsal saygınlığı" görüşü arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır.

H3 : Cinsiyet ile "Açıkta kalma korkusu" görüşü arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır.

H4 : Okuduğu okuldan memnun olma ile "Uluslararası Ticaret ile ilgili yeni bilgi ve yetenekler edineceğim" görüşü arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır.

H5 : Öğrencilerin bölümü tercih nedenleri ile "Bu bölümün topluma hizmet ve faydalı olacağı" görüşü arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır.

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma Uluslararası Ticaret bölümü lisans öğrencilerinin kariyer hedeflerini belirleme ve bu bölümü seçme nedenlerini ortaya çıkarma açısından önem taşımaktadır. Uluslararası Ticaret bölümü öğrencileri üzerinde daha önce bu konuda bir araştırmaya rastlanmadığından araştırmaya gerek duyulmuştur. Ayrıca araştırma sonuçları bu alanda yapılacak araştırmalara veri oluşturacağı için de önemli görülmektedir.

Araştırma Evreni, Örneklem ve Sınırlılıklar

Araştırmanın evrenini Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası Ticaret Bölümü lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Uluslararası Ticaret Bölümü öğrencilerinin kariyer planları ve hedefleri için neler yaptıkları, neler yapmayı planladıkları ve hedefleri öğrenilmek istenmiştir. Araştırma Gazi Üniversitesi Uluslararası Ticaret Bölümü birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıfta okuyan, toplam üç yüz öğrenciye anket uygulanmıştır. Evrenin tamamına ulaşıldığından örneklem alınmamıştır. Anketlerden tam anlamıyla düzgün olarak doldurulmuş olan toplam 114 anket analiz edilmiştir. Anketi dolduranların 71'i kız 43'ü erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırma sonuçları SPSS 22.0 ile analiz edilmiş ve yorumlanmıştır.

Araştırma Gazi Üniversitesi İİBF Uluslararası Ticaret Bölümü 2016-2017 eğitim öğretim yılında öğrenim gören lisans öğrencileri ile sınırlandırılmış olup, sonuçları genellenemez.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırma kapsamında Uluslararası Ticaret Bölümü öğrencilerinin bölümü tercih nedenleri, kariyer hedefleri ve planları incelenmek istenmiştir. Bu kapsamda öğrencilerin bölümü tercih nedenleri ve kariyer hedefleri adı altında iki bölüm ve 6 demografik soru ile öğrencilerin okudukları bölüm ve üniversiteye dair 4 adet sorudan oluşan anket 114 öğrenciye uygulanmıştır. Örneklem dair demografik istatistikler ilgili bölümlerde sunulmuştur. Araştırmada öncelikle ölçeklerin güvenilirliği test edilmiş daha sonra betimsel istatistikler ve test istatistikleri sunulmuştur. Uluslararası ticaret bölümü öğrencilerinin bölüm tercih nedenleri ve kariyer hedeflerine ait farklılıkların sınanması aşamasında uygun test istatistiklerinin seçilebilmesi için normal dağılım testlerinden yararlanılmış, verinin normal dağılıma uymadığı gözlemlendiğinden parametrik olmayan test yöntemlerinden faydalanılmıştır.

Güvenirlilik Analizi

Araştırma kapsamında uygulanan ankette yer alan ölçeklere ait güvenirlilik istatistikleri tablo 1 de sunulmuştur.

Tablo 1: Güvenirlilik İstatistikleri

Bölüm	n	Cronbach's Alpha	Güvenirlilik Katsayısı
Öğrencilerin Bölüm Tercih Nedenleri	10	0,800	
Öğrencilerin Kariyer Hedefleri	10	0,822	

Her iki ölçeğinde güvenirlilik analizi sonucu Cronbach's Alpha güvenirlilik katsayıları 0,8 in üzerindedir. Ölçekler güvenirlilik kriterini sağlamaktadır. (>0,8)

Demografik Özellikler

Anket formunda yer alan demografik sorulara ait frekans (n) ve yüzde (%) değerleri tablo 2 de sunulmuştur.

Tablo 2: Demografik İstatistikler

		Frekans (n)	Yüzde(%)
Cinsiyet	Kadın	71	62,3
	Erkek	43	37,7
	Toplam	114	100,0
Yaş	17-19	30	26,3
	19-22	69	60,5
	22-25	15	13,2
	25 ve üstü	0	0,0
	Toplam	114	100,0
Sınıf	1	28	24,6
	2	43	37,7
	3	15	13,2
	4	28	24,6
	Toplam	114	100,0
Mezun Olunan Lise	Lise	25	21,9
	Meslek lisesi	8	7,0
	Anadolu lisesi	75	65,8
	Diğer	6	5,3
	Toplam	114	100,0
Uzun Süredir Yaşadığınız Yer	Köy	3	2,6
	İlçe	11	9,6
	Şehir	15	13,2
	Büyükşehir	85	74,6
	Toplam	114	100,0
Ailenizi Hangi Gelir Grubunda Görüyorsunuz	Alt	5	4,4
	Orta	101	88,6
	Üst gelir düzeyi	8	7,0
	Toplam	114	100,0

Üniversite Ve Bölüm ile İlgili İstatistikler

Anket formunda yer alan üniversite ve bölüm ile ilgili sorulara ait frekans (n) ve yüzde (%) değerleri tablo 3 de sunulmuştur.

Tablo 3: Üniversite Ve Bölüm İle İlgili İstatistikler

			Frekans(n)	Yüzde (%)
Genel Olarak Üniversitemden Memnunum	Evet		34	29,8
	Hayır		14	12,3
	Kısmen		66	57,9
	Toplam		114	100,0
Genel Olarak Bölümünden Memnunum	Evet		49	43,0
	Hayır		12	10,5
	Kısmen		53	46,5
	Toplam		114	100,0
Bölümü Tercih Sıranız	ilk 3		57	50,0
	4-6		24	21,1
	7-10		17	14,9
	10 ve üzeri		16	14,0
	Toplam		114	100,0
Bölümünüzü Değiştirmek İstiyorumuz	Evet		10	8,8
	Hayır		74	64,9
	Kararsızım		30	26,3
	Toplam		114	100,0

BULGULAR VE YORUMLAR

Test İstatistikleri

Bu kısımda katılımcıların anket formunda yer alan ölçek sorularına verdiği cevaplar frekans (n) ve yüzde (%) olarak belirtilmiştir.

1. Öğrencilerin Bölüm Tercih Nedenleri Test İstatistikleri

Öğrencilerin bölüm tercih nedenleri ölçek sorularına ait betimsel istatistikler tablo 4 de sunulmuştur.

Tablo 4: Öğrencilerin Bölüm Tercih Nedenleri Test İstatistikleri

	Hiç Önemli Değil		Önemli Değil		Kararsızım		Önemli		Kesinlikle Önemli	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mezun olunca iş bulma kolaylığı	1	.9	4	3.5	12	10.5	29	25.4	68	59.6
Alanın toplumsal saygınlığı	2	1.8	9	7.9	13	11.4	56	49.1	34	29.8
Açıkta kalma korkusu	3	2.6	10	8.8	17	14.9	38	33.3	46	40.4
Bu bölüme ilgi duyma	3	2.6	3	2.6	15	13.2	43	37.7	50	43.9
Çevrenin tavsiyesi (aile,arkadaş)	13	11.4	18	15.8	21	18.4	51	44.7	11	9.6
Kariyer fırsatlarının çekiciliği	3	2.6	3	2.6	8	7.0	43	37.7	57	50.0
Bu bölümün topluma hizmet ve Fayda açısından yararlı olduğunu düşünüyorum	1	.9	5	4.4	17	14.9	56	49.1	35	30.7
Yeteneklerimin ve becerilerimin bu bölüme yatkın olduğunu düşünüyorum.	5	4.4	5	4.4	27	23.7	37	32.5	40	35.1

Tablo 4'teki önermeler incelendiğinde n=1,2,3 gibi çıkan sonuçlar değerlendirmeye alınmamıştır. Öğrenciler, %85 oranında mezun olduğunda iş bulma kolaylığına inandıkları bölümü tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin uluslararası ticaret bölümünü seçmelerinde alanın toplumsal saygınlığının %78,9 etkili olduğu söylenebilir. Mezun olunca açıkta kalma korkusundan dolayı bu bölümü tercih edenlerin oranı ise %73,7'dir. Bu bölüme ilgi duyduğu için tercih edenlerin oranı ise %81,6'dır. Çevrenin tavsiyesi ise, uluslararası ticaret bölümünü tercih etmede %54,3 orana sahiptir. Yapılan istatistiki sonuçlara göre bölümü tercih etmedeki etken %87,7'lik oranla kariyer fırsatlarının çekiciliğidir. Bu bölümün topluma hizmet ve fayda açısından yararlı olduğunu düşünerek bölümü tercih edenlerin oranı da %79,8'dir. Yetenek ve becerilerinin tercih ettikleri bölüme uygun olduğunu düşünen öğrencilerin oranı ise %67,6'dır.

2. Öğrencilerin Kariyer Hedefleri Test İstatistikleri

Öğrencilerin Kariyer Hedefleri ölçek sorularına ait betimsel istatistikler tablo 5 de sunulmuştur

Tablo 5: Öğrencilerin Kariyer Hedefleri Test İstatistikleri

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Uluslararası Ticaret ile ilgili yeni bilgi ve yetenekler edineceğim.	0	0.0	6	5.3	14	12.3	61	53.5	33	28.9
Bu bölümde akademik kariyer odaklı olarak ilerleyeceğim.	18	15.8	6	5.3	37	32.5	30	26.3	23	20.2
Öğrendiğim bilgileri sistematik bir şekilde iş hayatında uygulayacağım.	5	4.4	6	5.3	29	25.4	44	38.6	30	26.3
Kendi ülkemın sınırları içinde faaliyet yürütebileceğim bir iş kuracağım.	9	7.9	13	11.4	57	50.0	21	18.4	14	12.3
Kendi ülkemın sınırları dışında faaliyet yürütebileceğim bir iş kuracağım.	10	8.8	12	10.5	53	46.5	22	19.3	17	14.9
Uluslararası platformda faaliyetlerini yürüten bir işletmede üst kademe yönetici olacağım.	2	1.8	7	6.1	34	29.8	46	40.4	25	21.9
Kamu kurum veya kuruluşlarında çalışacağım.	24	21.1	11	9.6	42	36.8	20	17.5	17	14.9
Mezun olduğumda kendi bölümümle alakalı bir işte çalışmayacağım.	49	43.0	12	10.5	29	25.4	17	14.9	7	6.1
Bölümümle alakalı yeterli donanıma sahip olarak mezun olacağımı düşünmüyorum	29	25.4	14	12.3	27	23.7	27	23.7	17	14.9
Mezun olduktan sonra kendimi başka alanda geliştirmek istiyorum.	26	22.8	15	13.2	31	27.2	31	27.2	11	9.6
Mezun olduğumda, hangi işte çalışacağım benim için çok önemli değil	69	60.5	14	12.3	13	11.4	9	7.9	9	7.9
Mezun olduğumda geleceğimle alakalı herhangi bir kariyer hedefim yok.	73	64.0	17	14.9	11	9.6	5	4.4	8	7.0

Tablo 5 'teki önermeler incelendiğinde , öğrenciler %82,4 oranında Uluslar arası Ticaret ile ilgili yeni bilgi ve yetenekler edineceğine inanmaktadır.Öğrencilerin %46,5 'i ise bu bölümde akademik kariyer odaklı ilerleyeceğini söylemiştir.Öğrendiğim bilgileri sistematik bir şekilde iş hayatında uygulayacağım diyen öğrencilerin oranı ise %64,9'dur.Öğrenciler kendi ülkelerinin sınırları içinde veya sınırları dışında faaliyet yürütebilecekleri bir iş kurma konusunda kararsız kalmışlardır.Öğrencilerin %62,3 gibi yüksek bir oranla Uluslar arası platformda faaliyetlerini yürüten bir işletmede üst kademe yönetici olacağı konusunda umutları vardır.Kamu kurum veya kuruluşlarında çalışmayı planlayan öğrenciler (%32,4) ile çalışmayı düşünmeyen (%30,7) öğrencilerin oranları yaklaşık yüzdelere sahiptir.Buna karşılık bu konuda kararsız kalan öğrencilerin oranı da (%36,8) yine çalışmayı planlayan ve çalışmayı düşünmeyen öğrencilerin oranına yakındır.Öğrencilerin %43'lük oranına sahip olan kısmı mezun olduğunda kendi bölümü ile alakalı bir işte çalışacağını düşünmektedir.Mezun olurken öğrencilerin %38,6'sı bölümle alakalı yeterli donanıma sahip olamayacaklarını düşünmektedirler.Mezun olduktan sonra öğrencilerin %36'sı kendini başka alanda geliştirmek istemezken, %36,8'i kendini başka alanda geliştirmek istemektedir.Öğrencilerin %72,8'lik kısmı mezun olduğunda hangi işte çalışacağı hususuna önem vermektedir.Öğrencilerin %78,9'luk kısmının mezun olduğunda geleceği ile alakalı kariyer hedefleri vardır.

3.Normal Dağılım Testleri

Demografik özelliklere ve bölümle ilgili değişkenlere bağlı ölçüklerin fark analizleri yapılırken doğru test tekniğinin seçilebilmesi için değişkenlerin dağılım türü belirlenmelidir. Farklılık analizlerinde kullanılacak değişkenlere ait normal dağılım test istatistikleri tablo 6 da sunulmuştur.

Tablo 6: Normal Dağılım Testi

	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	df	Sig.	İstatistik	df	Sig.
Cinsiyet	,404	114	,000	,614	114	,000
Yaş	,321	114	,000	,771	114	,000
Sınıf	,256	114	,000	,837	114	,000
Mezun Olunan Lise	,406	114	,000	,701	114	,000
Uzun Süredir Yaşadığınız Yer	,445	114	,000	,579	114	,000
Ailenizi Hangi Gelir Grubunda Görüyorsunuz	,461	114	,000	,457	114	,000
Genel Olarak Üniversitemden Memnunum	,368	114	,000	,682	114	,000
Genel Olarak Bölümünden Memnunum	,310	114	,000	,698	114	,000
Bölümü Tercih Sıranız	,300	114	,000	,770	114	,000
Bölümünüzü Değiştirmek İstiyor musunuz?	,358	114	,000	,737	114	,000

Normal dağılım testlerine ait genel sıfır hipotezi ve alternatif bir hipotezleri şu şekildedir;

H0 : Veriler normal dağılmaktadır.

H1 : Veriler normal dağılmamaktadır.

Tablo 6 incelendiğinde Kolmogorov-Smirnov ve ShapiroWilk test istatistiklerinin 0,00 olarak hesaplandığı görünür. Bu durumda H0 hipotezleri red,H1 hipotezleri kabul edilir. Daha açık bir ifade ile veriler normal dağılıma uymamaktadır. Normal dağılıma uymayan değişkenlerin hipotez sınamalarında non-parametrik test istatistiklerinden faydalanılmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Gazi Üniversitesi Uluslararası Ticaret bölümü öğrencilerinin kariyer planlamasını etkileyen unsurların tespitine yönelik yapılan bu çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

*Kız öğrenciler erkek öğrencilere göre daha yüksek oranla “Mezun olunca iş bulma kolaylığı sağlayacağını” düşündükleri, alanın toplumsal açıdan saygınlık gördüğünü ve açıkta kalma korkusu yaşayacaklarını düşündükleri için bölümü tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

*Okuduğu okuldan ve bölümden memnun olan öğrencilerin “Yetenek ve becerilerinin bölüme yatkın olduğunu” düşündükleri ortaya çıkmıştır.

*Okuduğu okuldan ve bölümden memnun olan öğrencilerin, Uluslararası Ticaret ile ilgili yeni bilgi ve yetenek edinme konusunda daha istekli oldukları görülmektedir.

*Kız öğrencilerin bölümde akademik kariyer odaklı ilerleme hedefi erkek öğrencilerden daha fazladır.

*Genel olarak okuduğu bölümden ve okuldan memnun olan öğrenciler bölümleriyle ilgili olarak daha umutlu, istekli ve daha pozitif beklentiler içerisindedirler.

Ayrıca;

*Tablo 3'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan Uluslararası Ticaret Bölümü öğrencilerinin %29'u üniversiteden memnun olduklarını,%49'unun ise bölümden memnun olduklarını belirtmişlerdir. Bölümünüzü değiştirmek istiyor musunuz sorusuna %64,9 gibi yüksek bir oranda hayır cevabı verilmiştir.

Uluslararası Ticaret Bölümü öğrencilerinin gerek üniversiteyi gerekse bölümlerini daha çok sevecek ve bağlılıklarını artıracak biçimde memnuniyetlerinin artırılmasının sağlanması gerekir.

Tablolardan da görüldüğü gibi bölüm öğrencilerinin %50'lik bir kısmının bölümü ilk üçte tercih ettikleri anlaşılmaktadır. İlk altıda tercih edenlerin oranı ise %71 olup, oldukça yüksek bir orandır. Buradan; Uluslararası Ticaret Bölümü öğrencilerinin bilinçli bir biçimde bölüme geldikleri kanısına varılabilir. Bu nedenle öğrencilerin bu başlangıç motivasyonlarının düşürülmemesi ve daha da yükseltilmesi için gerekli tedbirler alınmalıdır. Ayrıca bölüm öğrencilerinin %40'ı mezun olduklarında alanla ilgili yeterli donanıma sahip olamayacaklarını belirtmişlerdir. Bu olumsuz düşüncüyü ortadan kaldırmak için Uluslararası Ticaret Bölümü dersleri ile ders içeriklerinin pazar koşulları ve sistemler de dikkate alınarak yeniden düzenlenmesi faydalı olabilir.

Not: Bu çalışma 18-20 Mayıs 2017 tarihlerinde Antalya’da düzenlenen 8’inci Uluslararası Eğitimde Yeni Yönelimler Kongresinde bildiri olarak da değerlendirilmiştir.

KAYNAKÇA

Bayraktaroğlu, Sn.(2006). *İnsan kaynakları yönetimi*. Ankara : Gazi Kitabevi.

Bingöl, D.(2010) .*İnsan kaynakları yönetimi* (7.Baskı). İstanbul: Beta Yayıncılık.

Fındıkçı, .(1999). *İnsan kaynakları yönetimi* (7.Baskı). Alfa Yayıncılık.

Kök,S. ve Halis,M. (2007) *Kariyer Yönetimi*.Orion Yayıncılık.1.Baskı.İstanbul.

Özden, M. C..(2001). *Bireysel kariyer yönetimi:Profesyonelin el kitabı*. Ankara:Ümit Yayıncılık.

Öztürk, Z. Ve İlman, Ebrar Z.(2015) .Sağlık yönetimi ve işletmeciliği bölümünde okuyan öğrencilerin bölümü tercih nedenleri ile beklenti ve motivasyon düzeyleri üzerine bir araştırma. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* , Yıl:8.S:1.

Super, D. E. (1957). *The psychology of career: An introduction to vocational development*. Newyork: Harper&Row Publishers.

Şimşek, M. Ş. ve Çelik, A.(2012). *Yönetim ve organizasyon*. (14.Baskı). Konya:Eğitim Yayınevi.

Taşlıyan, M., Arı Ü Nazmiye, Duzman, B.(2011). İnsan kaynakları yönetiminde kariyer planlama ve kariyer yönetimi:İibf öğrencileri üzerinde bir alan araştırması.*Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi* , C:3.S:2.

Uyargil, B.Cavide. vd.(2008). *İnsan kaynakları yönetimi*. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi, İnsan Kaynakları Yönetimi A.B.D. İstanbul: Beta Yayınları.